

Technische Informatie No. 06/rev.2025

Onderwerp	Wantputtings – Controle en revisie
Rubriek	Zeilen en tuigage
Inleiding	<p>In dit informatiebulletin besteden we aandacht aan de wantputtings zoals die te vinden zijn op de Trintella's I en Ia, II en IIa, III en IIIa, IV en V.</p> <p>Bij een aantal van deze schepen zijn de afgelopen jaren wantputtings gebroken/gescheurd. In dit bulletin aandacht voor controle en vervanging.</p> <p>Controle en aandacht voor de staat van het staand want en de wantputtings is van essentieel belang om onveilige situaties, in het ergste geval dat de mast breekt en/of overboord gaat, te voorkomen.</p>

1. Introductie

Het is uiteraard essentieel dat de mast van een zeiljacht voldoende ondersteund wordt door de verstaging, het staande want en dat wantputtings en verbindingen de krachten kunnen opnemen en niet losraken.

In dit Informatie Bulletin het verhaal van Gerrit Bulten eigenaar van Trintella IV met BN763 over een gebroken wantputting en zijn advies, de borging van de wantputtings op de Trintella 1a met BN540 en adviezen van Joop Doomernik, eigenaar van Jachtwerf Doomernik, een enthousiast Trintella supporter.

In de watersport media wordt met enige regelmaat aandacht besteed aan het thema 'rigging'. Mede naar aanleiding van de vele vragen en ervaringen die zeilers hebben rond dit thema. Meestal zijn er naast de booteigenaar twee belangrijke partijen die de discussie rond dit thema beheersen. De 'rigging' bedrijven (tuigers) die een commercieel belang hebben en de verzekeraars die rond dit onderwerp vaak geen duidelijke of ongenueanceerde polisvoorwaarden hanteren in geval de mast overboord gaat.

Het blijft raadzaam om als goed 'huisvader' van je boot niet alleen frequent het staand want en want puttings te (non destructief) inspecteren, maar dit ook eens in de paar jaar door een 'rigging' expert te laten doen en daar een inspectierapport van te laten maken. Kijk er ook de polisvoorwaarden eens op na en in geval van twijfel vraag aan je verzekeraar om duidelijkheid wat er precies van je wordt verwacht als verzekerde.

De persoonlijke ervaring en aanpak die in deze Technische Informatie wordt beschreven is representatief genoeg om op vele Trintella eigenaren van toepassing te laten zijn.

2. Ervaringen en advies van Trintella IV-BN763 eigenaar Gerrit Bulten

“ Een Trintella IV kan gewoon niet stuk... Of toch wel? “

Onze Trintella IV uit 1972 kochten we eind 2009 en begin 2010 voeren we via de staande mast route van Zeeland naar Friesland. Op het IJsselmeer konden we eindelijk ‘gaan’, d.w.z. met de wind stevig in de zeilen die acht knopen proberen te halen. De vorige eigenaar had al lang niet meer echt gezeild, maar een Trintella IV die kan wel wat wind hebben...

Enmaal dichtbij de nieuwe ligplaats overnachten we aan een Marrekrite plaats om de volgende ochtend in een kwartier naar de haven te varen en dan met het openbaar vervoer naar huis. We starten de motor, maken een vertrekplan en dan slaat de motor af. Oorzaak snel gevonden: water in de dieselleiding. Van de tank tot de sproeiers, allemaal water. Enige uren later sta ik mijn handen te wassen en kijk in het gangboord, waar ik een merkwaardige wantputting zie:

Blijkbaar waren we toch wel erg enthousiast geweest op het IJsselmeer, want bij de aankoop was dit zeker nog niet aan de hand.

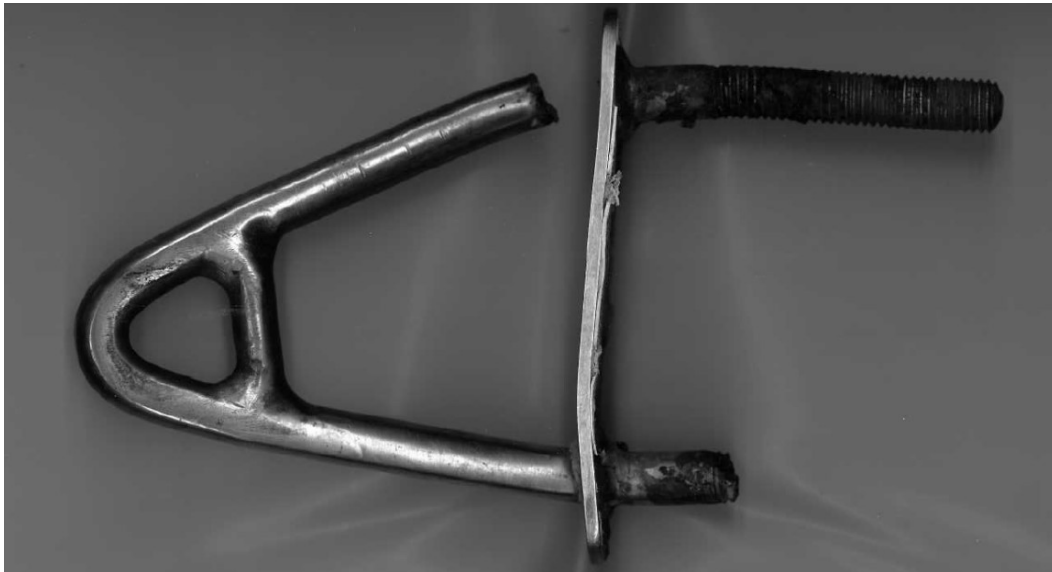

Ik dacht er niet veel van, gewoon nieuwe wantputting kopen, monteren en klaar. Echter, die wantputting kun je niet ‘gewoon’ nieuw kopen. Maatwerk, destijds. Dus creatief met RVS en een nieuwe gemaakt, oude er uit, nieuwe er in en klaar. Verder geen aandacht meer aan geschonken en beschouwd als een gevalletje ‘kan gebeuren’.

Tot eerder dit jaar (2017) de mast overboord gaat van de Contest van mijn schoonzus. Als de verzekeringsexpert komt voor het taxeren van de schade laat hij zich ontvallen dat dit momenteel schering en inslag is. “Heel erg veel schepen uit de jaren ’70 en ’80 hebben dit probleem, de ene mast na de andere gaat overboord”. Schade € 12K, verzekeringsmaatschappij concludeert: “normale slijtage en inwerking van weersinvloeden, corrosie etc. en niet gedekt. Geen uitkering”.

Destijds heb ik de gebroken wantputting weggelegd en mijn snelle conclusie was dat het een slechte las was. Ik vroeg me wel af waarom het deel boven dek op de draadeinden gelast was, waarom niet uit 1 stuk? Welnu, de wantputting weer opgezocht en nu eens in detail bekeken wat er eigenlijk aan de hand was. Het blijkt dat de tapeinden (schroefdraad) onderdeks wel uit 1 stuk zijn met het deel boven dek. Waarschijnlijk om lekkage te voorkomen is de plaat op het dek aan de beugel gelast. Aan de onderkant van de plaat.

Nader onderzoek wordt de reden voor het schrijven van dit stukje: RVS was in die jaren bepaald niet van de kwaliteit van nu. Lassen aan RVS moest zoveel mogelijk vermeden worden, want door de verhitting verandert ter plaatse de structuur van het RVS waarmee de RV eigenschap ernstig wordt aangetast en er dus gewoon staal overblijft. Op de volgende foto is dat iets beter te zien:

Door een constructiefout bleek ook nog een stuk schroefdraad te zijn afgebroken, we hebben dus een stevige dosis geluk gehad dat de stag niet loskwam van het dek! De moer was extreem aangedraaid en door verkeerde positionering van de gaten was de schroefdraad waarschijnlijk al bij de bouw deels gebroken. Ik heb nu onderdeks ook een montageplaat:

Hiermee blijven de schroefdraad einden netjes in de lengterichting zitten.

Nu realiseer ik me natuurlijk wel dat dit probleem dus ook latent aanwezig is bij de overige 11 wantputtings... Dus die ga ik binnenkort allemaal preventief vervangen. RVS-316/A4, zoals het hoort. Eén wantputting zelf maken is wel te doen, 11 wordt me te gortig. Heeft u een klassieker uit de genoemde periode, dan raad ik u aan de wantputtings goed te inspecteren. Het vereist een kennersoog om deze problemen te herkennen, dus overweeg het inschakelen van een deskundige. Of doe als ik en vervang ze gewoon allemaal. Want van een verzekering hoeft u geen medelijden te verwachten...

Bijdrage: G. Bulten - Adventure.

Bewerkt door: P. van der Waa November 2017

Update februari 2025-Gerard Hoogewerff

2. Ervaringen en advies van Trintella la-BN540 eigenaar Gerard Hoogwerff

Bevestiging van de wantputtings die we onderdeks aantreffen gaf weinig vertrouwen

Toen wij in 2007 onze Trintella la kochten was en haar een grote schilder en lakbeurt gaven, viel het ons op dat de moeren van de wantputtings onderdeks geen duidelijke aanslag hadden, ze waren aangedraaid en verdwenen in het polyester, zonder dat we konden zien wat de moeren tegenhield, na verwijderen van de wantputtings werd dat ook niet duidelijker, bij de putting van het bb onderwant, bleek zelfs een min of meer holle ruimte boven de moer.

Dat gaf helemaal geen goed gevoel

Dat gaf helemaal geen goed gevoel, toen de volgende acties ondernomen.
Voor de onderwanten:

- holle ruimte opvullen met stukje hardhout (BB onderwant) en epoxy.
- maken en aanbrengen van beugels waar de moer van de wantputting tegenaan wordt vastgedraaid aan de ene zijde en met 2 bouten door de versterkingsrib aan de andere zijde van de beugel.
- waar nodig vanwege de te korte lengte een nieuw draadeind aangelast

BB onderwant voor, hardhoutenblokje aangebracht als aanslag voor moer, daarna beugel aangebracht.

Beugels aangebracht bij SB-voor onderwant

De moeren van de hoofdwanen sloten mooi aan op een houten balk tussen de 2 schotten, hier een onderlegplaat aangebracht.

Voor het aanbrengen van de wantputtings het dek t.p.v. de plaat van de putting, de gaten door het dek en de puttings voorzien van Sikaflex afdichtingskit om lekkage van water naar het tussenliggende balsahout en naar binnen te voorkomen. Tip van Cedric de Brauwere: Eerst monteren met Sikaflex en een afstandhouder, lucifer, moertje, o.i.d. van 2-3 mm. tussen het dek en het plaatje van de putting, Sikaflex enkele dagen laten drogen. En dan pas aanspannen! Zodat er een mooie dikke Sikaflex pakking onder zit en je niet alles eruit perst. Een keer per jaar loop ik de self-lock moeren even na en trek ze wat aan indien nodig. We hebben de afgelopen 17 jaar geen problemen met de wantputtings gehad, anderzijds lijkt het niet onverstandig als je ze er toch hebt uitgetrokken ze tegelijk te vervangen door nieuwe. Een gelijkmatige stevige oplegging aan de onderzijde waardoor dit type wantputting met zijn 2 poten geen ongelijke krachten krijgt te verwerken op de poten lijkt belangrijk om breuk te voorkomen, los van de kwaliteit van de putting zelf. Als je de puttings eruit hebt gehaald verdient het aanbeveling om de gaten op te potten, indien zij door het balsahout gaan, om inwateren van het balsa te voorkomen, hoe dit oppotten in zijn werk gaat staat omschreven in Informatie Bulletin No. 5 Teakdek Onderhoud en Renovatie, te vinden op de TVK website.

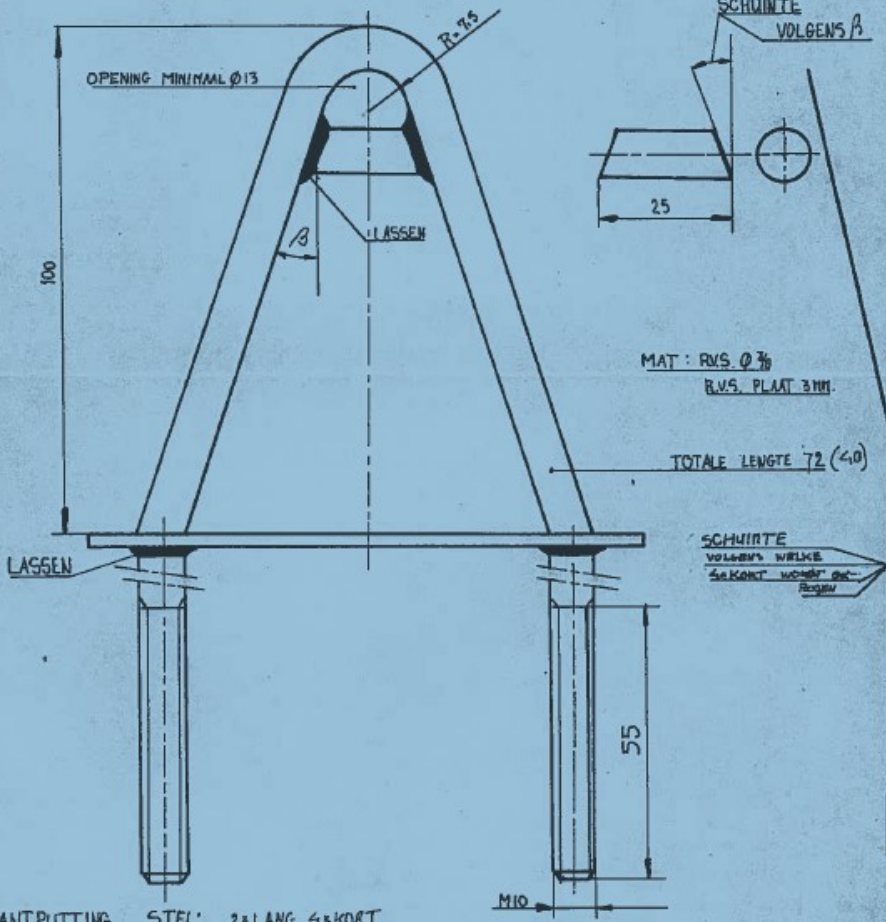
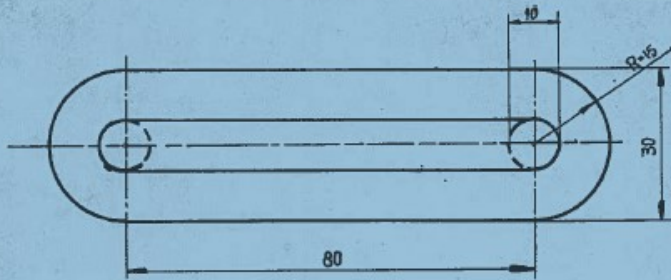
Adviezen preventie:

Constructie en montage wantputtings

1. Controleren aan onderzijde of het materiaal waartegen de moeren van beide draadeinden tegen aan lopen stevig en in goede staat is, door de moeren van de draadeinden af te draaien en te prikken met priem o.i.d.
2. Moeren weer aanbrengen met zo groot mogelijke en vrij dikke onderleggingen om de belasting te verdelen, waar voldoende ruimte is een onderlegplaatje aanbrengen, als er zich geen verstijvingsrib tussen beide draadeinden bevindt een onderlegplaatje tussen beide draadeinden aanbrengen.
3. Indien er zich verstijvingsribben tussen de draadeinden bevinden is het mogelijk RVS beugeltjes te maken met gaten waardoor het draadeind van de wantputting steekt en een bout door de verstijvingsrib. Zie foto.
4. Onder de wantputtings als je ze los hebt of eromheen als ze vast zitten goed afdichten met kit, om inwatering en rot zoveel mogelijk te voorkomen.
5. We zien vaak dat 1 van de 2 draadeinden breekt, mogelijk is een oorzaak een ongelijkmatige belasting tussen de draadeinden door de slechte staat van de plaats waar de moeren tegen aanlopen of ongelijkmatig vastgedraaid zijn waardoor verbuiging en breuk optreedt.

Gebruik verstaging

- Kijk elk jaar je stagen na, met extra aandacht voor eind terminals en losse draden en knikken in het staaldraad. Bij ons blijft een stag bij het maststrijken of opzetten wel eens ergens achter hangen, wat een geknikte staaldraad kan veroorzaken.
- Zorg dat je verbindingen goed gezekeerd zijn, boven in de mast alles met splitpennen, onder met splitpennen of borgring.
- Zorg dat je stagen op voldoende spanning staan, als een mast in golven kan bewegen krijgen de verstaging en de wantputtings forse klappen, het op de juiste afspannen/trimmen van de mast kun je op internet vinden.
- Controleer elke keer als je uitvaart of je borgringen nog goed zitten.
- Check met je verzekering of zij bepaalde eisen hebben met betrekking tot gebruiksduur van je verstaging.

MAT: RVS Ø 30
R.V.S. PLAAT 3MM.

TOTALE LENGTE 72 (±0)

SCHNITTE
VOLGENS WILKE
SEKORT WORDT
GEMID

WANTPUTTING: STEEL: 2x LANG 4x KORT

BENAMING: TRINTELLA		MATERIAAL:	
A BEEKMANS		SCHAAL	Formaat
		GET.C. B.	A 4
DATUM: 25-8-67		STUK No 1	VAN S. C.

6. Adviezen Joop Doomernik:

Wat ik in ieder geval zie op de tekening is dat de onderkant van het dek, waar de moeren op vastgedraaid worden, niet mooi passend 90 graden vlak is ten opzichte van de moer. Dat levert sowieso een spanning en scheve belasting van de draadstang op. Oplossing is dan om bijvoorbeeld eerst een grote rvs ring op de draadstang te schuiven met tussen onderkant dek en ring een dikke vullende epoxy. Eventueel de draadstang even in plastic tape en het bovenvlak van de ring ook zodat het nog los komt. Als de epoxy hard is kunnen de rvs delen losgedraaid worden en de putting met kit gemonteerd worden en dan strak aangedraaid op een mooi passend vlak.

Ook heel belangrijk is natuurlijk dat de putting in de juiste hoek staat ten opzichte van de stag. Als hier een hoek in zit dan wordt de stang verkeerd belast en als iets steeds moet buigen dan kun je erop wachten dat het gaat breken.

Nieuwe wantputtings dienen uit 1 stuk van RVS-316/A4 gemaakt te worden met aan de uiteinden draad getapt. Een gelast plaatje aan dek is noodzakelijk om weerstand te bieden aan de aangedraaide moeren, las aan de bovenzijde heeft de voorkeur tegen inwateren. Tijdens overleg over dit onderwerp met Joop Doomernik, de eigenaar van Doomernik Yachts, bood Joop aan om via zijn RVS leverancier nieuwe wantputtings aan te bieden aan eigenaren die van plan zijn hun wantputtings te vernieuwen. De prijs per set van 6 bedraagt 835 Euro incl. BTW excl. verzendkosten. (nov.2024). Het advies is je oude wantputtings bij Joop in te leveren, dan weet je zeker dat de nieuwe passen. Ben je geïnteresseerd stuur een mail naar: joop@doomernikyachts.com

Bijdrage: Joop Doomernik – bewerkt door Gerard Hoogwerff - februari 2025

Noot: Technische Informatie Bulletins worden uitgegeven door de Trintella Vriendenkring om leden en overige Trintella eigenaren te adviseren bij het onderhoud van hun boten. Veel van deze bulletins zijn gebaseerd op de ervaringen die Trintella eigenaren zelf hebben opgedaan met het onderhoud van hun boot. Alhoewel de publicaties met de grootst mogelijke zorgvuldigheid zijn samengesteld kunnen hieraan geen rechten worden ontleend. De TVK staat open voor opmerkingen die de inhoud van deze publicaties kunnen verbeteren.

Note: Technical Information is published by the Trintella Vriendenkring in order to advise members and other Trintella owners on their boat's maintenance. Many of this information is based on experiences from these Trintella owners, gained from maintaining their own boats. Even though the publications have been compiled with great care, no rights can be derived from it. The TVK is open to suggestions that can improve the content of these publications.